

Asia: VN/28583/2020

Oikeusministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eräiden lakien valitustietä koskevan sääntelyn ja eräiden teknisten seikkojen päivittämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriölle

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eräiden lakien valitustietä koskevan sääntelyn ja eräiden teknisten seikkojen päivittämiseksi

Viite: Lausuntopyyntö 4.11.2021 VN/28583/2020

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi eräiden lakien valitustietä koskevan sääntelyn ja eräiden teknisten seikkojen päivittämiseksi (jäljempänä myös esitysluonnos) ehdotetaan muutettavaksi yhteensä 14:ää eri hallinnonalalle sijoittuvaa lakia. Esitysluonnoksessa todetun mukaan muutoksenhakusäännöksiä muutettaisiin siten, että viranomaisten päätöksestä valitettaisiin hallinto-oikeuteen eikä suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tämä valitustie vastaisi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain pääsääntöä. Lisäksi eräisiin oikeusministeriön hallinnonalan lakeihin esitettäisiin tehtäväksi ns. SOTE-uudistuksen vuoksi tarpeelliset tekniset muutokset.

Markkinaoikeus on tarkastellut esitysluonnoksessa ehdotettua siltä osin kuin ehdotuksilla on liittymäkohtia markkinaoikeuteen tai markkinaoikeuden toimialaan kuuluviin asioihin ja esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavan.

Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain muuttamisesta (4. lakiehdotus)

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että vastaisuudessa hallinto-oikeuden, vakuutusoiden ja markkinaoikeuden hallintoasiana tekemään julkisuutta koskevaan ratkaisuun haettaisiin muutosta valittamalla korkeimman hallinto-oikeuden sijasta hallinto-oikeuteen.

Markkinaoikeus kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettu sääntely saattaisi johtaa muutoksenhakuteiden eroamiseen erityisesti tilanteissa, joissa on kysymys ns. oikeudenkäynnin ulkopuolisen tahon vireille saattaman julkisuusasian käsittelystä ja ratkaisemisesta samaan aikaan, kun lainkäyttöasia on vielä vireillä esimerkiksi markkinaoikeudessa.

Erytyisesti markkinaoikeuden osalta ehdotusta voi pitää ongelmallisena myös sen johdosta, että julkisuuskysymysten arvioinnin voi hyvin usein katsoa edellyttävän myös asian substanssin tuntemusta, jota markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden osalta alueellisilla hallinto-oikeuksilla ei usein ole, toisin kuin korkeimmalla hallinto-oikeudella.

Edellä esitetyistä syistä markkinaoikeus ei pidäkään esitysluonnoksessa markkinaoikeuden osalta tältä osin ehdotettua perusteltuna.

Laki tuomioistuinlain muuttamisesta (4. lakiehdotus)

Esitysluonnoksessa ehdotetaan tuomioistuinlain 23 luvun kirjallista varoitusta, sivutoimilupaa ja virantoimituksesta pidättämistä koskevien päätösten muutoksenhakutietä muutettavaksi muiden kuin ylimpien tuomioistuinten osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain pääsäännön mukaiseksi eli valittamiseksi hallinto-oikeuteen.

Markkinaoikeus katsoo huomioon ottaen sen organisatorinen asema erityistuomioistuimena kuin myös muutoksenhakutuomioistuimena suurimmassa osassa hallintolainkäyttölain järjestyksessä käsiteltävien asioiden osalta, ettei muutoksenhakutien muuttamista hallinto-oikeuteen ole pidettävä

sen osalta perusteltuna, vaan että vastaisuudessaakin muutoksenhaun tulisi tältä osin ohjautua kuten nykyisinkin hierarkkisesti ylempään tuomioistuimeen eli korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Laki maakaasumarkkinalain 96 ja 97 §:n muuttamisesta (12. lakiehdotus)

Markkinaoikeus jättää tässä toisten arvioitavaksi, tulisiko markkinaoikeuden ratkaisusta po. osin hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta ns. suoralla valituksella vai valituslupajärjestelmää hyödyntäen.

Markkinaoikeus kiinnittää sen sijaan enemmän huomiota siihen, että erityisesti asianosaisten näkökulmasta olisi toivottavaa, että jo itse säännöstekstistä (ilman säännöksen yksityiskohtaisiin perusteluihin turvautumista) kävisi ilmi se, kummalla edellä mainituista tavoista muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin on aina järjestetty.

Lisäksi markkinaoikeus kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksessa esitetyn perusteella vaikuttaisi jäävän hieman epäselväksi se, missä vaiheessa vastaavat tarvittavat säännöspäivitykset tullaan tekemään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettuun lakiin (590/2013). Esimerkiksi ko. lain 36 § vaikuttaisi sisältävän edelleen viittauksen hallintolainkäyttölakiin.

Jussi Karttunen

markkinaoikeuden ylituomari

Pirttisalo Riikka
Markkinaoikeus